

Byla C-169/08

Presidente del Consiglio dei Ministri

prieš

Regione Sardegna

(Corte costituzionale prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvė teikti paslaugas – EB 49 straipsnis – Valstybės pagalba – EB 87 straipsnis – Regioninis teisės aktas, kuriuo nustatoma rinkliava už orlaivius, naudojamus privačiai vežti asmenis, ir pramoginiams laivams sustojimui turistiniais tikslais, taikoma tik eksploatuotojams, kurių gyvenamoji vieta arba buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų“

Sprendimo santrauka

1. *Laisvė teikti paslaugas – Paslaugos – Sėvoka*

(EB 50 straipsnis)

2. *Laisvė teikti paslaugas – Apribojimai – Mokesčių teisės aktai*

(EB 49 straipsnis)

3. *Valstybių teikiama pagalba – Sėvoka – Selektyvus priemonės pobūdis*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

1. „Paslaugų“ sėvoka EB 50 straipsnio prasme apima paslaugas, paprastai teikiamas už užmokestį, kuris yra paslaugų teikėjo ir gavėjo nustatytas ekonominis atlygis už suteiktą paslaugą.

Regioninė rinkliava už sustojimą, kuri taikoma asmenims, eksploatuojantiems transporto priemones, atvykstančias į regiono teritoriją, o ne transporto priemonėms, vykdančioms veiklą šiame regione, net jeigu ji nesusijusi su transporto paslaugomis, nėra neturinti jokio ryšio su laisve teikti paslaugas. Iš tiesų, nors EB 50 straipsnio trečiojoje pastraipoje minimas tik aktyvus paslaugų teikimas, kai paslaugų teikėjas vyksta pas jį gavėją, laisvė teikti paslaugas apima ir paslaugų gavėjų, pavyzdžiui, turistų, laisvė vyksti į kitą valstybę narę, kurioje yra paslaugų teikėjas, gauti šias paslaugas. Kadangi transporto priemonę eksploatuojantys asmenys bei šios priemonę naudojančios asmenys atitinkamo regiono teritorijoje naudojami daugeliu paslaugų, pavyzdžiui, aerodromuose ir uostuose teikiamomis paslaugomis, sustojimas yra būtina sąlyga šioms paslaugoms gauti ir regioninė rinkliava už sustojimą yra tam tikra prasme susijusi su tokiais paslaugomis.

Be to, regioninė rinkliava, taikoma už pramoginiams laivams sustojimą, kuri taikoma ir šiuos pramoginius laivus eksploatuojančioms priemonėms, ypač toms, kurių komercinė veikla – suteikti šiuos laivus naudotis tretiesiems asmenims už užmokestį, taikoma tiesiogiai už teikiamas paslaugas EB 50 straipsnio prasme.

Galiausiai paslaugos, kurioms turi būti taikoma regioninė rinkliava už sustojimą, gali būti tarpvalstybinio

pobūdžio, nes ši rinkliava, pirma, gali paveikti atitinkamame regione steigtą monių galimybę aerodromuose ir uostuose teikti antžemines paslaugas asmenims ir monėms, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje valstybėje narėje, ir, antra, turi tokios kitoje valstybėje narėje turinčioms buveinėms, eksploatuojančioms pramoginius laivus šiame regione.

(žr. 23–28 punktus)

2. EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamas toks regiono valdžios institucijos mokesčių teisės aktas, kuriuo nustatyta regioninė rinkliava už orlaivį, naudojamą privačiai vežti keleivius, ir pramoginį laivų sustojimą turistiniais tikslais, taikoma tik fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų, nes dėl šio mokesčių teisės akto taikymo visiems rinkliava apmokestintiems asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų ir kurie steigti kitose valstybėse narėse, atitinkamos paslaugos kainuoja brangiau nei paslaugos, teikiamos šioje teritorijoje steigtiems eksploatuotojams.

Aišku, kad tiesioginiai mokesčių srityje bendra taisyklė yra ta, jog atitinkamos valstybės narės rezidentų ir ne rezidentų situacijos nėra panašios, nes jos objektyviai skirtingos tiek pajamų šaltinio, tiek mokesčių mokėtojo asmeninių galimybių mokėti mokesčius arba atsižvelgimo į jo asmeninį ir šeiminių padėtį atžvilgiu. Tačiau lyginant mokesčių mokėtojų situacijas reikia atsižvelgti į specifinius nagrinėjamos rinkliavos požymius. Todėl rezidentų ir ne rezidentų skirtingas vertinimas yra EB 49 straipsniu draudžiamas laisvo judėjimo apribojimas, jeigu taikant nagrinėjamą apmokestinimą nėra jokių objektyvių situacijų skirtumų, kurie pateisintų skirtingą vairių kategorijų mokesčių mokėtojų vertinimą.

Toks apribojimas negali būti pateisintas su aplinkos apsauga susijusiais pagrindais, jei regioninės rinkliavos taikymas grindžiamas skirtingu asmenų vertinimu, nesusijusiu su šiuo aplinkos apsaugos tikslu. Jis taip pat negali būti pateisintas su atitinkamo regiono mokesčių sistemos daroma susijusiais pagrindais, nes rezidentų neapmokestinimas regionine rinkliava už sustojimą negali būti laikomas kompensacija už jų mokėtinus mokesčius, atsižvelgiant į tai, jog šia rinkliava nesiekama ta pati tikslas kaip šiame regione reziduojančių apmokestinamųjų asmenų mokamais mokesčiais.

(žr. 31, 34–35, 45, 48–50 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. EB 87 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad regiono valdžios institucijos mokesčių teisės aktas, kuriuo nustatyta regioninė rinkliava už orlaivį, naudojamą privačiai vežti asmenis, ir pramoginį laivų sustojimą, taikoma tik fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų, laikoma valstybės pagalba, teikiama šioje teritorijoje steigtomis monėms.

Iš tiesų pagalbos sūvoka gali apimti ne tik tokias pozityvias išmokas, kaip antai subsidijas, paskolas arba investicijas į monių kapitalą, bet taip pat paramą, kuri, būdama vairių formų, sumažina paprastai monės biudžetui tenkančią našatę ir kuri, būdama subsidija siaurąja sūvokos prasme, yra tokio paties pobūdžio ir turi tokį patį poveikį. Taigi mokesčių teisės aktas, kuriuo tam tikros monės neapmokestinamos nagrinėjama rinkliava, yra valstybės pagalba, net jeigu juo nepervedami valstybiniai ištekliai, nes juo atitinkamos valstybės institucijos atsisako mokestinių plaukų, kurias prastai galėtų gauti.

Siekiant nustatyti, ar tokia valstybės vidaus subjekto, kuris turi autonomišką nuo centrinės vyriausybės statusą, priimta priemonė yra selektyvaus pobūdžio, reikia įvertinti, ar, atsižvelgiant į jos tikslą, ji suteikia pranašumą tam tikroms monėms, palyginti su kitomis teisinėje sistemoje, kurioje šis subjektas vykdo savo galiojimus, esančiomis monėmis, kurių faktinė ir teisinė situacijos panašios. Taip nėra, kai, atsižvelgiant į minėtą rinkliavos pobūdį ir tikslą, visų fizinių ir

juridinių asmenų, kurie naudojami antžeminiams paslaugomis atitinkamame regione, situacija objektyviai panaši, nepaisant jų gyvenamosios ar steigimo vietos.

(žr. 56–57, 61, 63, 66 punktus ir rezoliucijos dalies 2 punktą)

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. lapkričio 17 d. (*)

„Laisvė teikti paslaugas – EB 49 straipsnis – Valstybės pagalba – EB 87 straipsnis – Regioninis teisės aktas, kuriuo nustatoma rinkliava už orlaivius, naudojamus privačiai vežti asmenis, ir pramoginių laivų sustojimų turistiniams tikslais, taikoma tik eksploatuotojams, kurių gyvenamoji vieta arba buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribas“

Byloje C-169/08

dėl *Corte costituzionale* (Italija) 2008 m. vasario 13 d. Nutartimi, kurių Teisingumo Teismas gavo 2008 m. balandžio 21 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Presidente del Consiglio dei Ministri

prieš

Regione Sardegna,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, P. Lindh ir C. Toader (pranešėjas), teisėjai C. W. A. Timmermans, A. Rosas, P. Krišis, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, A. Ó Caoimh ir L. Bay Larsen,

generalinį advokatą J. Kokott,

kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Regione Sardegna*, atstovaujamo advokatų A. Fantozzi ir G. Campus,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir M. Noort,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos W. Mölls ir E. Righini,

susipažinęs su 2009 m. liepos 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima š?

Sprendim?

1 Prašymas priimti prejudicin? sprendim? susij?s su EB 49 ir 87 straipsni? išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrin?jant gin?? tarp Ministr? tarybos pirmininko (*Presidente del Consiglio dei Ministri*) ir Sardinijos regiono (*Regione Sardegna*) d?l to, kad pastarasis nustat? rinkliav? už orlaivi?, naudojam? priva?iam asmen? vežimui, ir pramogini? laiv? sustojim? turistiniais tikslais, taikom? tik eksploatuotojams, kuri? gyvenamoji vieta arba buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib?.

Nacionalin? teis?

Italijos Konstitucija

3 Italijos Konstitucijos 117 straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodyta:

„?statym? leidžiam?j? valdži? vykdo valstyb? ir regionai laikydamiesi Konstitucijos bei iš Bendrijos teis?s sistemos ir tarptautini? ?sipareigojim? kylan?i? apribojim?.“

Nacionalin?s teis?s aktai

4 Navigacijos kodekso (*Codice della navigazione*) 743 straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodyta ši orlaivio s?voka:

„Orlaivis – tai kiekvienas aparatas, skirtas asmenims ir kroviniams vežti oro keliais.“

5 2005 m. liepos 18 d. ?statyminiame dekrete Nr. 171 ?tvirtinto Pramoginio plaukiojimo kodekso (*Codice della nautica da diporto*) 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta ši pramogin?s navigacijos s?voka:

„Pagal š? kodeks? pramogin? navigacija – tai navigacija, vykdoma j?ros ir vidaus vandenyse sporto ar pramoginiais tikslais nesiekiant pelno.“

6 Pramoginio plaukiojimo kodekso 2 straipsnio 1 dalyje, susijusioje su pramogini? laiv? naudojimu komerciniais tikslais, pateikiama tokia pramoginio laivo s?voka:

„1. Pramoginis laivas naudojamas komerciniais tikslais, kai:

a) jis yra nuomos ir frachtavimo sutar?i? dalykas;

b) jis naudojamas profesiniams mokymams pramogin?s navigacijos srityje;

c) nardymo ir povandeninio plaukiojimo centrai j? naudoja kaip mokymo priemon? asmenims, užsiimantiems povandeniniu plaukiojimu sporto ar pramoginiais tikslais.

<...>“

Regioninis teis?s aktas

7 2006 m. geguž?s 11 d. Sardinijos regiono ?statymo Nr. 4 d?l ?vairi? nuostat? d?l pajam?, išlaid? perklasifikavimo, socialin?s ir pl?tros politikos 4 straipsnio „Regionin? rinkliava už orlaivi? ir pramogini? laiv? sustojim? turistiniais tikslais“ redakcija, ?tvirtinta 2007 m. geguž?s 29 d.

Sardinijos regiono ?statymo Nr. 2, kuriame numatytos nuostatos d?l regiono metinio ir daugiame?io biudžeto sudarymo – 2007 m. Biudžeto ?statymas, 3 straipsnio 3 dalyje (toliau – Regiono ?statymas Nr. 4/2006), išd?styta taip:

„1. Nuo 2006 m. nustatoma regionin? rinkliava už orlaivi? ir pramogini? laiv? sustojim? turistiniais tikslais.

2. Rinkliavos objektas:

a) Navigacijos kodekso 743 ir paskesniuose straipsniuose nurodyt? bendrosios aviacijos orlaivi?, naudojam? priva?iam asmen? vežimui, sustojimas regiono teritorijoje esan?iuose aerodromuose laikotarpiu nuo birželio 1 d. iki rugs?jo 30 dienos;

b) 2005 m. liepos 18 d. ?statyminiame dekrete Nr. 171 (Pramoginio plaukiojimo kodeksas) nurodyt? pramogini? laiv? arba vis? pramoginiais tikslais naudojam? ilgesni? nei 14 metr? laiv?, išmatuot? pagal suderint? standart? EN/ISSO/DIS 8666 vadovaujantis šio ?statyminio dekreto 3 straipsnio b punktu, sustojimas regiono teritorijoje esan?iuose uostuose, prieplaukose ir inkaravimo vietose bei laiv? švartavimosi vietose teritoriniuose vandenyse ties Sardinijos pakrante laikotarpiu nuo birželio 1 d. iki rugs?jo 30 dienos.

3. Apmokestinamasis asmuo – tai fizinis arba juridinis asmuo, eksploatuojantis orlaiv? Navigacijos kodekso 874 ir paskesni? straipsni? prasme arba pramogin? laiv? Navigacijos kodekso 265 ir paskesni? straipsni? prasme, kurio gyvenamoji vieta arba buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib?.

4. 2 dalies a punkte nurodyta regionin? rinkliava turi b?ti mokama už kiekvien? sustojim?, o 2 dalies b punkte nurodyta rinkliava – kart? per metus.

<...>

6. Neapmokestinami:

a) laivai, kurie sustojo tam, kad dalyvaut? sportin?se regatose, senovini? laiv? ir tos pa?ios klas?s laiv? lenktyn?se bei buriavimo renginiuose, ?skaitant net nesportinius renginius, apie kuriuos organizatoriai iš anksto praneš? J?r? administracijai. Autonominio Sardinijos regiono mokes?i? inspekcija (*Agenzia della Regione Autonoma della Sardegna per le Entrate*, toliau – ARASE) turi b?ti informuota apie š? pranešim? prieš prisišvartuojant;

b) pramoginiai laivai, kurie regiono uostuose stovi ištisus metus;

c) techninis sustojimas, trunkantis tik techninei prieži?rai atlikti b?tin? laikotarp?.

ARASE specialiaame akte nurodytos neapmokestinimo pagrind? patvirtinimo proced?ros taisykl?s.

7. Rinkliava sumokama:

a) 2 dalies a punkte numatytiems orlaiviams nut?pus;

b) ne v?liau kaip po 24 valand? nuo pramoginio laivo ?plaukimo ? uostus, prieplaukas, inkaravimo bei švartavimosi vietas ties Sardinijos pakrante;

pagal ARASE aktu nustatytinas taisykles.

<...>“

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

8 2006 m. ir 2007 m. Konstituciniame teisme pateiktais dviem skundais Ministr? tarybos pirmininkas pateik? klausimus ne tik d?l Regiono ?statymo Nr. 4/2006 4 straipsnio, bet ir šio ?statymo 2 ir 3 straipsni? bei 2007 m. geguž?s 29 d. ?statymo Nr. 2 5 straipsnio pradin?s ir iš dalies pakeistos redakcij? atitikties Konstitucijai. Visomis šiomis nuostatomis nustatomos regionin?s rinkliavos.

9 Pareišk?jas pagrindin?je byloje teig?, kad Regiono ?statymo Nr. 4/2006 4 straipsnio nuostata neatitinka Bendrijos teis?s reikalavim?, pagal Italijos Konstitucijos 117 straipsnio pirm?j? pastraip? taikom? Italijos ?statym? leidžiamajai valdžiai. Grindžiant min?tus skundus buvo remiamasi, pirma, EB 49 ir 81 straipsni?, skaitom? kartu su EB 3 straipsnio 1 dalies g punktu bei 10 straipsniu, ir, antra, EB 87 straipsnio pažeidimu.

10 2008 m. balandžio 15 d. Sprendime Nr. 102 Konstitucinis Teismas, sujung?s abu min?tus skundus, išsprend? klausimus d?l atitikties Konstitucijai, pateiktus 2006 m. skunde, ir dal? toki? klausim?, pateikt? 2007 m. skunde. Vis? pirma, d?l Regiono ?statymo Nr. 4/2006 4 straipsnio, d?l kurio pateiktas 2007 m. skundas, Konstitucinis Teismas pripažino, kad klausimai d?l atitikties Konstitucijai, pateikti remiantis kitomis nei Konstitucijos 117 straipsnio pirmoji pastraipa nuostatomis, yra nepriimtini ir nepagr?sti. Taigi jis nusprend? atskirti su 117 straipsniu susijusi? byl? ir sustabdyti jos nagrin?jim?, kol bus priimtas Teisingumo Teismo sprendimas d?l nutartyje d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? pateikt? prejudicini? klausim?. Be to, d?l EB 3 straipsnio 1 dalies g punkto, 10 straipsnio ir 81 straipsnio pažeidim? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nusprend? atid?ti sprendimo pri?mim?, kol bus priimtas Teisingumo Teismo sprendimas.

11 Nutartyje d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? Konstitucinis Teismas pateik? fakt?, susijusi? su jo prašymo priimti prejudicin? sprendim? priimtinumu, pirma, d?l jo, kaip teismo, statuso EB 234 straipsnio prasme ir, antra, pateikt? klausim? svarbos jo nagrin?jamai bylai išspr?sti.

12 Pirmiausia Konstitucinis Teismas teigia, kad turi b?ti vadovaujamosi teismo EB 234 straipsnio prasme s?voka pagal Bendrijos teis?, o ne pagal prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikian?ios institucijos nacionalin? teis?, ir kad jis atitinka visus reikalavimus tam, kad gal?t? pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim?.

13 Be to, kalb?damas apie prejudicini? klausim? svarb?, Konstitucinis Teismas nurod?, jog tiesiogini? skund? d?l atitikties Konstitucijai atveju Bendrijos teis?s nuostatos „laikytinos tarpin?mis normomis, galin?iomis b?ti regioninio teis?s akto atitikties Konstitucijos 117 straipsnio pirmajai pastraipai vertinimo kriterijumi <...>, tiksliau, lemia Konstitucijos 117 straipsnio pirmojoje pastraipoje nustatyto kriterijaus veiksmingum? <...>, ir d?lto regionin? norma, laikoma nesuderinama su šiomis Bendrijos nuostatomis, pripaž?stama prieštaraujan?ia Konstitucijai“.

14 Galiausiai d?l pateikt? klausim? esm?s prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas pabr?ž?, kad Regiono ?statymo Nr. 4/2006 4 straipsnis priklauso šio sprendimo 9 punkte min?t? Bendrijos nuostat? taikymo sri?iai. Kaip fiziniams ir juridiniams asmenims taikytinas aktas jis taip pat taikomas ?mon?ms, eksploatuojan?ioms pramoginius laivus ir bendrosios aviacijos orlaivius, naudojamus priva?iai vežti asmenis.

15 Šis teismas taip pat pabr?ž?, jog min?tas regiono ?statymas, pagal kur? rinkliava apmokestinamos ?mon?s, neturin?ios buvein?s mokes?i? mok?jimo tikslais Sardinijoje, panašu, diskriminuoja šias ?mones, palyginti su ?mon?mis, kurios, nors vykdo t? pa?i? veikl?, neturi

mokėti šios rinkliavos tik dėl to, kad Sardinijoje turi būti mokamas mokėjimo tikslais. Dėl to žmonės ne rezidentams padidinama teikiama paslaugų kaina.

16 Be to, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas abejoja dėl Sardinijos regiono pateiktą pasiteisinimą, susijusį, pirma, su tuo, kad šios žmonės ne rezidentai, kaip ir žmonės, turintys būti mokami mokėjimo tikslais šiame regione, naudojami vietos ir regioniniai viešosios paslaugomis, bet neprideda prie šių paslaugų finansavimo ir, antra, su bitybe kompensuoti šiame regione turinti žmoniai patirtas papildomas išlaidas dėl geografinių bei ekonominių šio regiono, kaip salos, ypatybių.

17 Kalbėdamas apie tariamą EB 87 straipsnio pažeidimą, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas pabrėžia, jog kyla klausimas, ar ekonominė konkurencinė nauda, kuri Sardinijoje turi būti mokama tikslais turinti žmonės gauna dėl jų neapmokestinimo regioniniai rinkliavos mokesčių už sustojimą, priskirtina valstybės pagalbai, atsižvelgiant į tai, kad ši nauda gaunama ne dėl mokesčių lengvatų suteikimo, bet netiesiogiai dėl to, kad jos patiria mažesni, palyginti su žmoniais, steigti už regiono teritorijos ribas, išlaidas.

18 Šiomis aplinkybėmis Konstitucinis Teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas ta prasme, kad draudžia taikyti tokius nuostatus, kaip antai numatytą (Regiono įstatymo Nr. 4/2006) 4 straipsnyje, pagal kurį regioninė rinkliava už orlaivius sustojimą turistiniais tikslais taikoma tik žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais už Sardinijos regiono teritorijos ribas, kurios naudoja orlaivius asmenims vežti versdamosi bendrosios aviacijos verslu?

2. Ar (Regiono įstatymo Nr. 4/2006) 4 straipsnis, pagal kurį regioninė rinkliava už orlaivius sustojimą turistiniais tikslais taikoma tik žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais už Sardinijos regiono teritorijos ribas, kurios naudoja orlaivius asmenims vežti versdamosi bendrosios aviacijos verslu, yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme, teikiama tų pačių veiklų vykdančioms žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais Sardinijos regiono teritorijoje?

3. Ar EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas ta prasme, kad draudžia taikyti tokius nuostatus, kaip antai numatytą (Regiono įstatymo Nr. 4/2006) 4 straipsnyje, pagal kurį regioninė rinkliava už pramoginių laivų sustojimą turistiniais tikslais taikoma tik žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais už Sardinijos regiono teritorijos ribas, kurios eksploatuoja pramoginius laivus ir kurių komercinė veikla – suteikti šiuos laivus naudoti tretiesiems asmenims?

4. Ar (Regiono įstatymo Nr. 4/2006) 4 straipsnis, pagal kurį regioninė rinkliava už pramoginių laivų sustojimą turistiniais tikslais taikoma tik žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais už Sardinijos regiono teritorijos ribas, kurios eksploatuoja pramoginius laivus ir kurių komercinė veikla – suteikti šiuos laivus naudoti tretiesiems asmenims, yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme, teikiama tų pačių veiklų vykdančioms žmonėms, turintiems būti mokami mokėjimo tikslais Sardinijos regiono teritorijoje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir trečiojo klausimų, susijusių su EB 49 straipsniu

19 Pirmuoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas iš esmės klausia, ar EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas ta prasme, kad draudžia regiono valdžios institucijos priimti mokesčių teisės nuostatus, kaip antai Regiono

2006 m. rugsėjo 27 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas, kuriame nustatyta, kad regioninė rinkliava už orlaivius, naudojamus privačiai vežti asmenis, ir pramoginius laivus sustojimui turistiniams tikslais, nes ši rinkliava taikoma tik žmonėms, kurių buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų.

Dėl EB 49 straipsnio taikymo sąlygų

20 Norint atsakyti į šį klausimą pirmiausia reikia patikrinti, ar Regiono statymas Nr. 4/2006 patenka į laisvės teikti paslaugas EB 50 straipsnio prasme taikymo sritį.

21 Kaip matyti iš Regiono statymo Nr. 4/2006 4 straipsnio formuluotės, pagrindinėje byloje nagrinėjama rinkliava taikoma už, pirma, bendrosios aviacijos orlaivius, naudojamus privačiai vežti asmenis (minimo statymo 4 straipsnio 2 dalies a punktas), ir, antra, pramoginius laivus ir pramoginiams tikslams naudojamus ilgesnius nei 14 metrų laivus (minimo statymo 4 straipsnio 2 dalies b punktas) sustojimui turistiniams tikslais.

22 Todėl regioninė rinkliava už sustojimą nesusijusi su civilinės aviacijos žmonėmis, vežančiomis asmenis ir prekes. Prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas pabrėžė, kad ši rinkliava taikoma visų pirma žmonėms, eksploatuojantiems orlaivius, skirtus vežti oro keliais neatlygintinai dėl su žmonių veikla susijusių priežasčių. Be to, kalbėdamas apie pramoginius laivus, prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas nurodė, kad minėta rinkliava taikoma visų pirma žmonėms, kurių veikla – suteikti minėtus laivus tretiesiems asmenims už užmokestį.

23 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką „paslauga“ savaime EB 50 straipsnio prasme apima paslaugas, kurios paprastai teikiamos už užmokestį, kuris yra paslaugų teikėjo ir gavėjo nustatytas ekonominis atlygis už suteiktą paslaugą (žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Humbel ir Edel*, 263/86, Rink. p. 5365, 17 punktų; 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Wirth*, C-109/92, Rink. p. I-6447, 15 punktų ir 2003 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Freskot*, C-355/00, Rink. p. I-5263, 54 ir 55 punktus).

24 Šioje byloje, kaip matyti iš Sardinijos regiono pastabų, regioninė rinkliava už sustojimą taikoma asmenims, eksploatuojantiems transporto priemones, atvykstančias į jo teritoriją, o ne transporto žmonėms, vykdančioms veiklą šiame regione. Tačiau, kaip savo išvados 34 punkte nurodė generalinis advokatas, atsižvelgiant vien į aplinkybes, kad ši rinkliava nesusijusi su transporto paslaugomis, negalima daryti išvados, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas mokesčių teisės aktas neturi jokio ryšio su laisve teikti paslaugas.

25 Iš tiesų iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nors EB 50 straipsnio trečiojoje pastraipoje minimas tik aktyvus paslaugų teikimas, kai paslaugų teikėjas vyksta pas jį gavėją, laisvė teikti paslaugas apima ir paslaugų gavėjų, pavyzdžiui, turistų, laisvę vyksti į kitą valstybę narę, kurioje yra paslaugų teikėjas, gauti šias paslaugas (žr. 1984 m. sausio 31 d. Sprendimo *Luisi ir Carbone*, 286/82 ir 26/83, Rink. p. 377, 10 ir 16 punktus; 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Schwarz ir Gootjes-Schwarz*, C-76/05, Rink. p. I-6849, 36 punktų bei 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, Rink. p. I-6957, 65 punktų).

26 Kaip savo išvados 37 punkte nurodė generalinis advokatas, pagrindinėje byloje transporto priemonę eksploatuojantys asmenys bei šios priemonę naudojantys asmenys Sardinijos regiono teritorijoje naudojami daugeliu paslaugų, pavyzdžiui, aerodromuose ir uostuose teikiamomis paslaugomis. Todėl sustojimas yra būtina sąlyga šioms paslaugoms gauti ir regioninė rinkliava už sustojimą yra tam tikra prasme susijusi su tokiomis paslaugomis.

27 Kalbant apie regioninę rinkliavą, taikomą už pramoginius laivus sustojimui, reikia taip pat priminti, kad ji taikoma ir šiuos pramoginius laivus eksploatuojantiems žmonėms, ypač toms, kurių

komercin? veikla – suteikti šiuos laivus naudotis tretiesiems asmenims už užmokest?. Tod?i Sardinijos teis?s akt? leid?jas Regiono ?statymu Nr. 4/2006 nustat? rinkliav?, taikom? tiesiogiai už suteiktas paslaugas EB 50 straipsnio prasme.

28 Galiausiai, kaip pabr?ž? Europos Bendrij? Komisija, paslaugos, kurioms turi ?takos regionin? rinkliava už sustojim?, gali b?ti tarpvalstybinio pob?džio, nes ši rinkliava, pirma, gali paveikti Sardinijoje ?steigt? ?moni? galimyb? aerodromuose ir uostuose teikti antžemines paslaugas asmenims ir ?mon?ms, kuri? gyvenamoji vieta ar buvein? yra kitoje valstyb?je nar?je, ir, antra, turi ?takos kitoje nei Italijos Respublika valstyb?je nar?je turin?ioms buvein? užsienio ?mon?ms, eksploatuojan?ioms pramoginius laivus Sardinijoje.

D?i laisv?s teikti paslaugas apribojimo

29 D?i klausimo, ar pagrindin?je byloje nagrin?jamas teis?s aktas yra laisv?s teikti paslaugas apribojimas, pirmiausia, reikia priminti, kad laisv?s teikti paslaugas srityje ši? laisv? ribojantis nacionalinis mokestis gali b?ti draudžiamas, nesvarbu, ar j? priima pati valstyb? nar?, ar vietin?s valdžios institucija (be kita ko, žr. 2005 m. rugs?jo 8 d. Sprendimo *Mobistar ir Belgacom Mobile*, C?544/03 ir C?545/03, Rink. p. I?7723, 28 punkt? ir nurodyt? teism? praktik?).

30 Šioje byloje akivaizdu, kad regionin? rinkliava už sustojim? taikoma orlaivius ir pramoginius laivus eksploatuojantiems asmenims, kuri? gyvenamoji vieta ar buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib?, ir kad apmokestinimo veiksnys – orlaivio arba pramoginio laivo sustojimas šio regiono teritorijoje. Net jeigu aišku, kad ši rinkliava taikoma tik apibr?žtoje valstyb?s nar?s dalyje, ji susijusi su nagrin?jam? orlaivi? ir pramogini? laiv? sustojimu, nepaisant to, ar jie atvyksta iš kito Italijos regiono, ar iš kitos valstyb?s nar?s. Tokiomis aplinkyb?mis tai, kad rinkliava yra regionin?, nereiškia, kad ji negali apriboti laisvo paslaug? jud?jimo (pagal analogij? žr. 2004 m. rugs?jo 9 d. Sprendimo *Carbonati Apuani*, C-72/03, Rink. p. I-8027, 26 punkt?).

31 D?i šio mokes?i? teis?s akto taikymo visiems rinkliava apmokestintiems asmenims, kuri? gyvenamoji vieta ar buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib? ir kurie ?steigti kitose valstyb?se nar?se, atitinkamos paslaugos kainuoja brangiau nei paslaugos, teikiamos šioje teritorijoje ?steigtiems eksploatuotojams.

32 Iš ties? tokiu teis?s aktu nustatomos papildomos išlaidos už orlaivi? ir laiv? sustojim?, tenkan?ios subjektams, kuri? gyvenamoji vieta ar buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib? ir kurie ?steigti kitose valstyb?se nar?se, ir taip jame ?steigtoms tam tikr? kategorij? ?mon?ms sudaromos palankesn?s s?lygos (žr. 1991 m. liepos 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C?353/89, Rink. p. I?4069, 25 punkt?; 2007 m. gruodžio 13 d. *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.*, C?250/06, Rink. p. I?11135, 37 punkt? bei 2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Pranc?z? bendruomen?s vyriausyb? ir Valonijos vyriausyb?*, C?212/06, Rink. p. 1683, 50 punkt?).

33 Ta?iau Sardinijos regionas teigia, kad, atsižvelgiant ? regionin?s rinkliavos už sustojim? pob?d? ir tiksl? užtikrinti aplinkos apsaug?, rezidentai ir ne rezidentai n?ra objektyviai panašioje situacijoje ir tod?i j? skirtingas vertinimas n?ra laisv?s teikti paslaugas apribojimas pagal Teisingumo Teismo praktik?, vis? pirma pagal 1995 m. vasario 14 d. Sprendim? *Schumacker* (C?279/93, Rink. p. I?225). Iš ties?, nors rezidentai prisideda prie l?š?, skirt? gamtos ištekliams išsaugoti, atkurti ir apsaugoti, bendruoju ?našu, vis? pirma pajam? mokes?iu, kurio dalis priklauso regiono biudžetui, finansuodami Sardinijos regiono veikt?, ?mon?s ne rezident?s veikia kaip „keleiv?s po gamt? be bilieto“ („free riders“), naudodamos išteklius ir neprisid?damos prie tokios veiklos išlaid?.

34 Šiuo klausimu tiesiogini? mokes?i? srityje Teisingumo Teismas akivaizdžiai pripažino, kad

bendra taisyklė yra ta, jog atitinkamos valstybės rezidentų ir ne rezidentų situacijos nėra panašios; jos objektyviai skirtingos tiek pajamų šaltinio, tiek mokesčių mokėtojo asmeniniuose galimybių mokėti mokesčius arba atsižvelgimo į jį asmeninį ir šeiminių padarčių atžvilgiu (be kita ko, žr. minėto sprendimo *Schumacker* 31–33 punktus ir 2008 m. spalio 16 d. Sprendimo *Renneberg*, C-527/06, Rink. p. I-7735, 59 punktą).

35 Tačiau, lyginant mokesčių mokėtojų situacijas, reikia atsižvelgti į specifinius atitinkamos rinkliavos požymius. Todėl rezidentų ir ne rezidentų skirtingas vertinimas yra EB 49 straipsniu draudžiamas laisvo judėjimo apribojimas, jeigu taikant atitinkamą apmokestinimą nėra jokių objektyvių situacijos skirtumų, kurie pateisintų skirtingą įvairių kategorijų mokesčių mokėtojų vertinimą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Renneberg* 60 punktą).

36 Taip yra būtent pagrindinėje byloje nagrinėjamos rinkliavos atveju. Iš tiesų, kaip pabrėžė Komisija, ši rinkliava nustatyta ne dėl atitinkamų mokesčių mokėtojų finansinės padėties, bet dėl orlaivių, naudojamų privačiai vežti asmenis, ir pramoginių laivų sustojimo.

37 Todėl, kalbant apie pasekmes aplinkai, nepaisant to, kur yra jų gyvenamoji vieta ar buveinė, visi fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie naudojami nagrinėjamos paslaugomis, priešingai nei teigia Sardinijos regionas, kiek tai susiję su minėta rinkliava yra objektyviai panašioje situacijoje.

38 Aplinkybų, kad apmokestinamieji asmenys Sardinijoje mokėdami bendrąjį mokestį, būtent pajamų mokestį, prisideda prie Sardinijos regiono veiklos saugant aplinką, nėra svarbi lyginant rezidentų ir ne rezidentų situaciją, atsižvelgiant į regioninę rinkliavą už sustojimą. Iš tiesų, kaip savo išvados 87 punkte nurodė generalinis advokatas, minėta rinkliava nesiekiamą tikslą bei nėra tokio paties pobūdžio kaip kiti Sardinijos mokesčių mokėtojų mokami mokesčiai, visų pirma apskritai skirti papildyti valstybės biudžetą ir todėl finansuoti visų regiono veiklą.

39 Iš to, kas nurodyta, matyti, kad nėra vienas Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos faktas neleidžia daryti išvados, kad rezidentai ir ne rezidentai, atsižvelgiant į regioninę rinkliavą už sustojimą, nėra objektyviai panašioje situacijoje. Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos mokesčių teisės aktas yra laisvės teikti paslaugas apribojimas, nes taikomas tik orlaivius, naudojamus privačiai vežti asmenis, ir pramoginius laivus eksploatuojantiems asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė yra už regiono teritorijos ribų, netaikant tos pačios rinkliavos šiame regione steigtiems subjektams.

Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo teisės akto galimo pateisinimo

– Dėl pateisinimo, susijusio su aplinkos ir visuomenės sveikatos apsaugos reikalavimais

40 Sardinijos regionas teigia, jog net pripažinus, kad regioninę rinkliavą už sustojimą yra laisvės teikti paslaugas ribojanti priemonė, ši rinkliava pateisinama bendrojo intereso pagrindais ir visų pirma aplinkos apsaugos reikalavimais, kurie gali būti prilyginami EB 46 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodytiems „visuomenės sveikatos“ sumetimams.

41 Konkrečiai kalbant, minėta rinkliava grindžiama nauja Sardinijos regiono teritorijos aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos politika. Pasak jo, vadovaujantis šia politika reikia nustatyti kelis mokesčius, kuriais siekiama, pirma, sumažinti pernelyg didelį gamtos ir pakrantės kraštovaizdžio turto naudojimą ir, antra, padengti pakrantės zonos atkūrimo darbų dideles išlaidas. Be to, ši rinkliava grindžiama principu teršėjas moka, nes netiesiogiai taikoma asmenims, eksploatuojantiems transporto priemones, kurios yra taršos šaltinis.

42 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo praktiką, nepaisant privalomuosius bendrojo intereso pagrindus atitinkančio teisės tikslo, EB sutartimi

garantuojam? pagrindini? laisvi? apribojimo pateisinimas reiškia, kad atitinkama priemon? turi b?ti tinkama užtikrinti tam tikro tikslo ?gyvendinim? ir neviršyti to, kas b?tina jam pasiekti (žr. 2007 m. sausio 30 d. Sprendimo *Komisija prieš Danij?*, C?150/04, Rink. p. I–1163, 46 punkt?; min?to sprendimo *Pranc?z? bendruomen?s vyriausyb? ir Valonijos vyriausyb?* 55 punkt? bei 2009 m. kovo 5 d. Sprendimo *UTECA*, C?222/07, Rink. p. I?0000, 25 punkt?). Be to, nacionalin?s teis?s aktai gali garantuoti nurodyto tikslo ?gyvendinim?, tik jeigu jais iš tikr?j? nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo (2009 m. kovo 10 d. Sprendimo *Hartlauer*, Rink. p. I?0000, C?169/07, 55 punktas).

43 Šioje byloje reikia nurodyti, kad net jeigu Sardinijos regiono nurodyti pagrindai gal?t? pagr?sti regionin?s rinkliavos už sustojim? nustatym?, jie negali pateisinti jos taikymo taisykli? ir vis? pirma skirtingo eksploatuojan?i? asmen?, kuri? gyvenamoji vieta ar buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib? ir kurie vieninteliai turi mok?ti ši? rinkliav?, vertinimo.

44 Akivaizdu, kad min?tos taisykl?s, kuriomis ribojama EB 49 straipsnyje numatyta laisv? teikti paslaugas, neatrodo tinkamos užtikrinti min?t? bendr?j? tiksl? ?gyvendinim? ir b?tinus jiems pasiekti. Kaip savo išvados 73 ir 74 punktuose nurod? generalin? advokat?, darant prielaid?, kad privat?s orlaiviai ir pramoginiai laivai, sustojantys Sardinijoje, yra taršos šaltiniai, tarša sukeliama, nepaisant to, iš kur šie l?ktuvai ir laivai atvyksta, t. y. ji nesusijusi su j? eksploatuotoj? buveine ar gyvenam?ja vieta mokes?i? mok?jimo tikslais. Tiek rezident?, tiek ne rezident? orlaiviai ir laivai prisideda prie aplinkos b?kl?s blog?jimo.

45 Tod?l toks laisv?s teikti paslaugas apribojimas, koks numatytas pagrindin?je byloje nagrin?jamame mokes?i? teis?s akte, negali b?ti pateisintas su aplinkos apsauga susijusiais pagrindais, nes jame nustatytos regionin?s rinkliavos už sustojim? taikymas grindžiamas skirtingu asmen? vertinimu, nesusijusiu su šiuo aplinkos apsaugos tikslu. Toks apribojimas taip pat negali b?ti pateisintas visuomen?s sveikatos sumetimais, nes Sardinijos regionas nepateik? jokio ?rodymo, leidžian?io daryti išvad?, kad šiuo teis?s aktu siekiama apsaugoti visuomen?s sveikat?.

– D?l pateisinimo, susijusio su mokes?i? sistemos darna

46 Tam, kad pateisint? pagrindin?je byloje nagrin?jam? mokes?i? teis?s akt?, Sardinijos regionas savo pastabose remiasi b?tinybe apsaugoti savo mokes?i? sistemos darn?. Regionin? rinkliava už sustojim?, taikoma tik asmenims, kuri? gyvenamoji vieta arba buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib?, pateisinama tuo, kad rezidentai moka kitus mokes?ius ir taip prisideda prie veiklos, skirtos užtikrinti Sardinijos aplinkos apsaug?.

47 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas pripažino, jog b?tinyb? išsaugoti mokes?i? sistemos darn? gali pateisinti Sutartimi garantuojam? pagrindini? laisvi? apribojim?, bet patikslino, kad norint remtis tokiu pateisinimu, turi b?ti tiesioginis ryšys tarp atitinkamos mokes?i? lengvatos ir jos kompensavimo konkre?iu mokes?iu, o tokio ryšio tiesioginis pob?dis turi b?ti vertinamas pagal atitinkam? teis?s akt? tikslus (be kita ko, žr. 2009 m. birželio 18 d. Sprendimo *Aberdeen Property Fininvest Alpha*, C?303/07, Rink. p. I?0000, 71 ir 72 punktus).

48 Ta?iau, kaip buvo pabr?žta šio sprendimo 38 punkte, regionine rinkliava už sustojim? nesiekiami t? pa?i? tiksl? kaip Sardinijoje reziduojan?i? apmokestinam?j? asmen? mokes?iais, kuriais siekiama apskritai papildyti valstyb?s biudžet? ir taip finansuoti vis? Sardinijos regiono veikl?. Taigi min?t? rezident? neapmokestinimas šia rinkliava negali b?ti laikomas kompensacija už j? mokamus mokes?ius.

49 Iš ši? vertinim? matyti, kad toks laisv?s teikti paslaugas apribojimas, koks nustatytas pagrindin?je byloje nagrin?jamame teis?s akte, negali b?ti pateisintas su Sardinijos regiono

mokesčių sistemos darnai susijusiais pagrindais.

50 Šiomis aplinkybėmis pirmą ir trečią klausimus reikia atsakyti taip: EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas ta prasme, kad juo draudžiama tokia regiono valdžios institucijos mokesčių teisės nuostata, kokia numatyta Regiono statymo Nr. 4/2006 4 straipsnyje, kuria nustatyta regioninė rinkliava už orlaivius, naudojamus privačiai vežti keleivius, ir pramoginius laivų sustojimų turistiniams tikslais, taikoma tik žemumoms, kurių buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų, susijusių su EB 87 straipsniu

51 Savo antruoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar EB 87 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad regiono valdžios institucijos mokesčių teisės aktas, kuriuo nustatyta tokia regioninė rinkliava už sustojimą, kokia numatyta Regiono statymo Nr. 4/2006 4 straipsnyje, taikoma tik eksploatuotojams, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų, yra valstybės pagalba, teikiama šioje teritorijoje steigimams žemumoms.

52 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką priemonės kvalifikavimui kaip pagalbos Sutarties prasme reikia, kad būtų tenkinami EB 87 straipsnio 1 dalyje nustatyti keturi kumuliatyvūs kriterijai. Pirma, turi būti valstybės priemonės arba priemonės panaudojant valstybinius išteklius, antra, šios priemonės gali turėti tokios valstybės narės tarpusavio prekybai, trečia, jomis turi būti suteikta nauda priemonės adresatui ir, ketvirta, jos turi ar gali iškraipyti konkurenciją (be kita ko, žr. 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *Enirisorse*, C-237/04, Rink. p. I-2843, 38 ir 39 punktus bei nurodytą teismo praktiką).

53 Šioje byloje akivaizdu, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama rinkliava atitinka antrą ir ketvirtą kriterijus, nes ji daro tokį paslaugoms, suteiktoms orlaiviams ir pramoginiams laivams sustojus, ir susijusioms su prekyba Bendrijoje, ir šia rinkliava suteikiant ekonominę naudą Sardinijoje steigtiems subjektams, kaip nurodyta šio sprendimo 32 punkte, gali būti iškraipyta konkurencija.

54 Taigi klausimai dėl EB 87 straipsnio aiškinimo susiję su kitomis dviem regioninės rinkliavos už sustojimą kvalifikavimo kaip valstybės pagalbos kriterijų taikymu. Sardinijos regionas mano, kad ši rinkliava negali būti laikoma valstybės pagalba dėl to, kad nėra naudojami valstybiniai išteklių ir priemonės nėra selektyvaus pobūdžio. Savo rašytinėse pastabose Komisija daro išvadą, kad ši rinkliava atitinka visus EB 87 straipsnyje tvirtintus kriterijus.

Dėl valstybinio išteklių naudojimo

55 Sardinijos regiono nuomone, pagrindinėje byloje nagrinėjame teisės akte nėra numatyta jokia iš regiono išteklių teikiama pagalba. Visiškai neatsisakoma regiono pajamų, nes žemumoms rezidentams jau prisideda prie išlaidų aplinkos apsaugai dalimi pajamų, gautų joms sumokėjus mokesčius. Regioninė rinkliava už sustojimą padidintų šias pajamas, pareigų prisidėti prie aplinkos apsaugos nustatant ir asmenims, kurie nėra rezidentai ir neprisideda prie minėtų išlaidų mokėdami prastus mokesčius.

56 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką pagalbos sąvoka gali apimti ne tik tokias pozityvias išmokas, kaip antai subsidijas, paskolas arba investicijas žemumų kapitalui, bet taip pat paramą, kuri, būdama vairių formų, sumažina paprastai žemumoms biudžetui tenkančią naštą, ir kuri, būdama subsidija siaurąja sąvokos prasme, yra tokio paties pobūdžio ir turi tokį patį poveikį (be kita ko, žr. 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 25 punktą ir 2008 m. liepos 1 d. Sprendimo *Chronopost ir La Poste prieš UFEX ir kt.*, C-341/06 P ir C-342/06 P, Rink. p. I-4777, 123 punktą ir

nurodyt? teism? praktik?).

57 Kaip primin? Komisija, toks mokes?i? teis?s aktas, koks nagrin?jamas pagrindin?je byloje, kuriuo tam tikros ?mon?s neapmokestinamos nagrin?jama rinkliava, yra valstyb?s pagalba, net jeigu juo nepervedami valstybiniai ištekliai, nes juo atitinkamos valstyb?s institucijos atsisako mokestini? ?plauk?, kurias ?prastai gal?t? gauti (min?to sprendimo *Vokietija prieš Komisij?* 26–28 punktai).

58 Tod?l aplinkyb?, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamu mokes?i? teis?s aktu ne suteikiama subsidija, bet regionine rinkliava už sustojim? neapmokestinami orlaivi?, naudojam? priva?iai vežti asmenis, bei pramogini? laiv? eksploatuotojai, turintys gyvenam?j? viet? arba buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais regiono teritorijoje, leidžia manyti, kad šis neapmokestinimas gali b?ti valstyb?s pagalba.

D?l selektyvaus pagrindin?je byloje nurodyto mokes?i? teis?s akto pob?džio

59 Sardinijos regiono nuomone, ?moni? reziden?i? ir ne reziden?i? skirtingas vertinimas n?ra selektyvaus pob?džio pranašumas. Iš ties? pagrindin?je byloje nagrin?jamas mokes?i? teis?s aktas geografiniu poži?riu n?ra selektyvaus pob?džio, nes pagal Teisingumo Teismo aiškinim? 2006 m. rugs?jo 6 d. Sprendime *Portugalija prieš Komisij?* (C?88/03, Rink. p. I-7115) referencinis pagrindas, ? kur? atsižvelgiant reikia ?vertinti priemon?s „bendr? pob?d?“ , yra valstyb?s vidaus subjektas, jei jis pakankamai autonominis. Taip yra pagrindin?je byloje, nes Sardinijos regionui konstitucinio ?statymo gali? turin?iu statutu suteikiami savarankiški ?galiojimai, leidžiantys nustatyti savo rinkliavas. Be to, pagal bendresn? lygyb?s mokes?i? srityje princip? min?tu teis?s aktu nustatoma skirtinga rinkliava skirtingai situacijai *de jure* ir *de facto*.

60 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš atsakovo pagrindin?je byloje nurodytos teism? praktikos akivaizdu, kad kai priemon? priima ne nacionalinis ?statym? leid?jas, bet valstyb?s vidaus subjektas, tokia priemon? n?ra selektyvi EB 87 straipsnio 1 dalies prasme vien tod?l, kad pranašum? ji suteikia tik toje nacionalin?s teritorijos dalyje, kurioje taikoma (žr. min?to sprendimo *Portugalija prieš Komisij?* 53 ir 57 punktus bei 2008 m. rugs?jo 11 d. Sprendimo *UGT-Rioja ir kt.*, C?428/06– C–434/06, Rink. p. I?6747, 47 ir 48 punktus).

61 Ta?iau iš šios teismo praktikos taip pat matyti, kad siekiant nustatyti, ar valstyb?s vidaus subjekto, kuris turi autonomišk? nuo centrin?s vyriausyb?s status?, kaip ir Sardinijos regionas, priimta priemon? yra selektyvaus pob?džio, reikia ?vertinti, ar atsižvelgiant ? šios priemon?s tiksl? ji suteikia pranašum? tam tikroms ?mon?ms, palyginti su kitomis teisin?je sistemoje, kurioje subjektas vykdo savo ?galiojimus, esan?iomis ?mon?mis, kuri? faktin? ir teisin? situacijos panašios (žr. 2001 m. lapkri?io 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C?143/99, Rink. p. I?8365, 41 punkt? ir min?to sprendimo *Portugalija prieš Komisij?* 56 ir 58 punktus).

62 Taigi reikia nustatyti, ar, atsižvelgiant ? regionin?s rinkliavos už sustojim? požymius, referencinio teisinio pagrindo atžvilgiu ?moni?, kuri? buvein? mokes?i? mok?jimo tikslais yra už regiono teritorijos rib?, ir šioje teritorijoje ?steigt? ?moni? faktin? ir teisin? situacijos yra panašios.

63 Kaip matyti iš šio sprendimo 36 ir 37 punkt?, reikia konstatuoti, kad atsižvelgiant ? min?tos rinkliavos pob?d? ir tiksl? vis? fizini? ir juridini? asmen?, kurie naudojami antžemin?mis paslaugomis Sardinijoje, atvirkš?iai nei teigia atsakovas pagrindin?je byloje, situacija objektyviai panaši, nepaisant j? gyvenamosios ar steigimo vietos. Iš to išplaukia, kad negalima manyti, jog priemon? yra bendra, nes ji netaikoma visiems Sardinijoje sustojan?ius orlaivius ir pramoginius laivus eksploatuojantiems asmenims.

64 Todėl toks teisės aktas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra valstybės pagalba, teikiama Sardinijoje steigtomis įmonėmis.

65 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į šias išvadas, turi priimti tinkamą sprendimą.

66 Šiomis aplinkybėmis antrąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip: EB 87 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad regiono valdžios institucijos mokesčių teisės aktas, kuriuo nustatyta tokia rinkliava už sustojimą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, taikoma tik fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų, yra valstybės pagalba, teikiama šioje teritorijoje steigtomis įmonėmis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas ta prasme, kad juo draudžiama tokia regiono valdžios institucijos mokesčių teisės nuostata, kokia numatyta 2006 m. gegužės 11 d. Sardinijos regiono įstatymo Nr. 4 dėl įvairių nuostatų dėl pajamų, išlaidų perklasifikavimo, socialinės ir plėtros politikos 4 straipsnio redakcijoje, tvirtintoje 2007 m. gegužės 29 d. Sardinijos regiono įstatymo Nr. 2 dėl nuostatų dėl regiono metinio ir daugiamečio biudžeto sudarymo – 2007 m. Biudžeto įstatymas 3 straipsnio 3 dalyje, kuria nustatyta regioninė rinkliava už orlaivį, naudojamą privačiai vežti asmenis, ir pramoginią laivų sustojimą turistiniams tikslais taikoma tik fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų.**

2. **EB 87 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama ta prasme, kad regiono valdžios institucijos mokesčių teisės aktas, kuriame nustatyta tokia rinkliava už sustojimą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, taikoma tik fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių gyvenamoji vieta ar buveinė mokesčių mokėjimo tikslais yra už regiono teritorijos ribų, yra valstybės pagalba, teikiama šioje teritorijoje steigtomis įmonėmis.**

Parašai.

* Proceso kalba: italų.